

Raportti IFRS-valvonnasta toimintavuodelta 2010

Toimintavuonna 2010 IFRS-valvonnan kohteena olivat riskiperusteisesti valittujen listayhtiöiden tilinpäätökset tilikaudelta 2009, teemakohtaisesti valitut vuoden 2010 osavuositarkastukset ja osa tilinpäätöskäsittelyyn vaikuttavista pörssitiedotteista. Valvonnassa tehdyistä havainnoista kerrottiin joulukuussa 2010 järjestetyissä listayhtiötilaisuuksissa.

Tilivuonna 2009 listayhtiöiden toimintaa leimasi finanssikriisin jälkeinen taloudellinen taantuma ja sen erityinen vaikutus vientiin (BKT -8,2 %, viennin arvo -31 %). Tästä johtuen valvonnassa kiinnitettiin erityistä huomiota liikearvojen arvonalentumistestauksiin, rahoitusinstrumenteista – erityisesti kovenanteista (sopimusvakuus) – ja toiminnan jatkuvuudesta annettuihin tietoihin. Valvonnan teema-alueiksi valittiin tilivuoden 2010 osavuositarkastusten osalta uuden yritys- ja liiketoimintaosto -standardin käyttöönotto sekä tilinpäätöksen 2009 osalta osakekohtainen tulos (EPS) ja etuusperusteisten eläkejärjestelyjen supistamiset.

Toinen valvonnan päälinjaus oli panostaa tilinpäätösten esittämiseen ja niiden laatimisen huolellisuuteen. Fiva on todennut valvonnassaan, että tilinpäätösten laatu vaihtelee merkittävästi yhtiöiden välillä. Yhtiöiden tilinpäätökset saattavat sisältää myös pieniä virheellisyys- ja puutteellisuuskas-
Vaikka olennaisuus on tilinpäätösraportoinnin keskeisiä kulmakiviä, Fiva katsoo, että yhtiöiden olisi hyvä tarkastella tilinpäätösprosessiaan myös huolellisuuden näkökulmasta. Lisäksi Fivan mielestä yhtiöiden tarkastusvaliokuntien olisi hyvä ottaa kantaa yleisellä tasolla myös tilinpäätösten laatutasoon ja laadinnan huolellisuuteen. Huolella laaditut tilinpäätökset mahdollistavat tilinpäätösprosessin etenemisen tilintarkastuksen ja viranomaisvalvonnan läpi.

IFRS-valvonnan laajuus

Alla oleva taulukko kuvaa valvontatyypeittäin vuoden 2010 IFRS-valvonnan laajuutta.

Valvontatyypit	Valvontatapausten lkm
Riskiperusteinen valvonta; koko tilinpäätösinformaatio	16
Teemakohtainen ja pörssitiedotteiden valvonta	39
Esitetarkastus	4
Yhteensä	59

Taulukon mukaisesti riskiperusteiseen valintaan perustuen¹ 16 yhtiölle lähetettiin kaikkiaan 51² valvontakirjettä. Näistä neljän yhtiön liikearvon arvonalentumislaskelmat pyydettiin Fivalle arvioitavaksi. Teema-alueita koskien lähetettiin 26 yhtiölle 58 valvontakirjettä. Tämän lisäksi yhtiöiden pörssitiedotteiden perusteella suoritettiin reagoivaa valvontaa ja lähetettiin 11 yhtiölle 27 valvontakirjettä. Lisäksi IFRS-valvonnan piirissä oli neljän yhtiön esitteisiin sisältyvät IFRS-luvut, joista yhden listautuneen yhtiön IFRS-tilinpäätös käytiin kokonaisuudessaan läpi.

Vuoden aikana valvonnan menettelytapoja ja prosesseja kehitettiin. Selvityspyyntö- ja loppukirjeet standardisoitiin ja selvityspyyntöjen laajuutta ja yksityiskohtaisuutta lisättiin huomattavasti. Selvityspyyntöjen yhteydessä pyydettiin yhtiöiltä aikaisempaa useammin ja laajemmin myös kirjallisia dokumentteja, kuten hallituksen pöytäkirjoja liitteineen ja yrityshankintojen hankintalaskelmia.

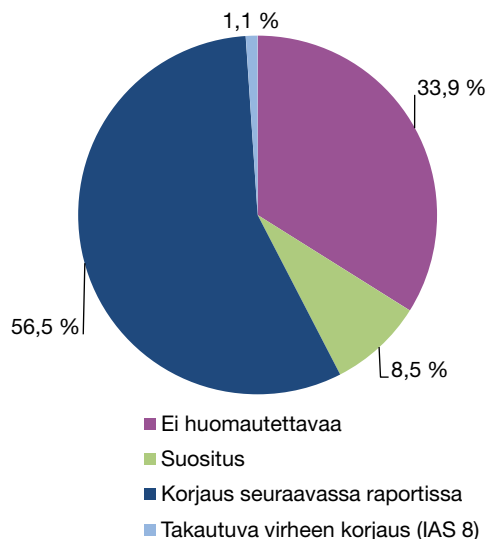
Valvonnan havainnot ja niiden aiheuttamat toimenpiteet yhtiöille

Varsinaisten kirjeiden sisältämiin julkistetun tilinpäätösinformaation perusteella tehtyihin havaintoihin pyydettiin yhtiöiltä selvityksiä. Lisäksi yhtiöitä pyydettiin huomioimaan tulevissa taloudellisissa raporteissaan Fivan tekemät muut rutiinimaiset huomiot, joihin ei pyydetty erillistä vastausta.

¹ CESR valvontastandardin 1 Enforcement of standards on financial information in Europe esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Riskiperusteisessa valinnassa käytettiin kaikkiaan 20 riskimittaria, joista taloudellisia mittareita 10.

² Valvontakirjeiden kokonaismäärän muodostavat selvityspyyntö- ja loppukirjeet.

Yllä kuvataan yhtiöiden toimenpiteiden jakautumista yksittäisten havaintojen perusteella. Tilinpäätösinformaatiota korjattiin takautuvasti muutaman havainnon osalta (1 %). Seuraavissa taloudellisissa raporteissa kehoitettiin noudattamaan vaatimuksia (56 %) ja suositeltiin antamaan informaatiota (9 %). Loppujen havaintojen osalta Fivalla ei ollut huomautettavaa (34 %).

Esitehyväksyntä ja IFRS

IFRS-valvontaa esitehyväksynnän yhteydessä kehitettiin siten, että tilinpäätösvalvontaa suoritetaan esitehyväksynnän yhteydessä aikaisempaa rajatumminkin. Esitehyväksynnän yhteydessä suoritettava IFRS-standardien noudattamisen valvonta kohdistetaan jatkossa erityisesti sellaisiin tilanteisiin, jotka lisäävät selkeästi riskiä taloudellisten lukujen virheellisyydestä. Käytännössä tilinpäätösvalvontaa tehdään esitehyväksynnän yhteydessä pääsääntöisesti vain silloin, kun esite koskee listautuvaa yhtiötä, merkittävää yrityshankintaa tai rakennejärjestelyä.³

Kansainvälinen toiminta

IFRS-valvonnan edustajat osallistuivat EECS:n⁴ kaksipäiväisiin valvontatapaamisiin, joita pidettiin vuoden aikana kaikkiaan kahdeksan. Suomi toimitti tietokantaan neljä päätöstä, jotka käsiteltiin EECS:n tapaamisissa. Näistä päätöksistä kaksi liittyi liikearvojen arvonalentumistestauksiin, yksi johdon kannustinjärjestelmiin ja yksi rahoitusvelan luokitteluun.

Lisäksi Suomi vei kaksi valvonta-asiaa ennakkoon keskusteltaviksi, joista toinen käsiteli tuloslaskelman yhteydessä esitettäviä muita tunnuslukuja kuin osakekohtaista tulosta (EPS) ja toinen liikevaihdon sisältöä. Euroopan arvopaperimarkkinavalvoja julkisti 8. ja 9. valvontapäätösten (22 kpl) otteen EECS:n tietokannasta⁵.

Tämän lisäksi osallistuttiin Euroopan tasolla arvopaperimarkkina- ja pankkivalvojen⁶ konsultaatiotyöhön koskien IASB:n julkaisemia uusien standardiluonnosten kommentointia, erityisesti ns. neljän pään hankkeen osalta: rahoitusinstrumentit, tulouttaminen, vuokra- ja vakuutus sopimukset. Kansallisen kirjanpitolainsäädännön hyvän kirjanpitotavan edistäminen tapahtui osallistumalla Työ- ja elinkeinoministeriön kirjanpitolautakunnan työhön.

IFRS-valvonnan tulosten kommunikointi

Fiva piti kaksi listayhtiötilaisuutta 7.12.2010 ja 14.12.2010, joissa yhtiölle ja muille sidosryhmille kerrottiin valvontahavainnoista⁷. Tilaisuuksissa oli kaikkiaan noin 170 listayhtiöiden edustajaa. Markkinat-tiedotteessa julkaistiin neljä artikkelia koskien liikearvon arvonalentumisia, pitkäaikaisten omaisuuserien myyntiä, kertaluonteisten erien esittämistä ja etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen supistamista.

Yhteistyö korostui sidosryhmyssä

Fiva järjesti toukokuussa 2010 yhteistyössä Elinkeinoelämän keskusliiton, KHT-yhdistyksen, Suomen Pörssisäätiön, Työ- ja elinkeinoministeriön, Aalto-yliopiston ja Hankenin kanssa korkeatasoisen kansainvälisen seminaarin otsakkeella: *Five years of IFRS Reporting – how does the future look like?*

³ Markkinat-tiedote 4/2010.

⁴ European Enforcers' Coordination Sessions.

⁵ Kaikki julkistetut päätökset löytyvät <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS/IFRS-tiedotus/Pages/Default.aspx> otsakkeen Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komitean (CESR) tiedotteet alta.

⁶ Arvopaperimarkkinavalvojat (CESR) 5 kokousta, pankkivalvojat (CEBS) 3 kokousta.

⁷ Listayhtiötilaisuuksien esitykset ovat löydettävissä <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS/IFRS-tiedotus/Pages/Default.aspx> otsakkeen Esitykset alta.

Ulkomaisina esiintyjinä IASB:n johtokunnan jäsen Gilbert Gelard ja EFRAGin⁸ ex-puheenjohtaja Stig Enevoldsen. Osallistujia oli vajaat 110.

Marraskuussa 2011 järjestettiin yhdessä EFRAGin, Työ- ja elinkeinoministeriön ja Elinkeinoelämän keskusliiton kanssa listayhtiöiden kuulemistilaisuus koskien IASB:n tilinpäätöslaskelmia koskevaa uudistamishanketta. Kuulemismenettely on uusi vuonna 2010 käyttöön otettu EFRAGin toimintatapa, jonka tavoitteena on keskustella paikan päällä uusista merkittävistä tilinpäätössääntelyn muutoksista. Kuulemistilaisuudessa oli lähes 80 osallistujaa.

Tiiviimpää yhteistyötä TILAn kanssa

Fiva on osallistunut tilintarkastajien valvontaan perinteisesti Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan (TILA) jäsenyyden kautta. Loppuvuodesta 2010 yhteistyötä TILA:n sihteeristön kanssa tiivistettiin siten, että Fiva ja TILA kohdistivat valvontaa muutamiin samoihin tilinpäätöksiin. Fiva arvioi valvonnassaan sitä, miten tilinpäätökset oli laadittu ja TILA sitä, miten tilintarkastajat olivat ne tarkastaneet. Yhteistyön tarkoituksena on tehostaa taloudellisiin raportteihin kohdistuvaa viranomaisvalvontaa ja tätä kautta edistää luottamusta taloudelliseen raportointiin. Yhteistyön kehittäminen ja tietojen vaihto jatkuvat vuoden 2011 aikana.

Vuoden 2010 tilinpäätösten valvonta

Toimintavuonna 2011 IFRS-valvonta jakautuu edelleen riskiperusteiseen, teemakohtaiseen ja reagoivaan valvontaan. Painopistealueina jatkuvat sekä arvonalentumistestit että yrityshankinnat ja rahoitusinstrumenttien osalta riskiliitetiedot.

Vuoden alussa alkoi EECS:n piirissä työ koskien tilinpäätösinformaation olennaisuuden käsitettä valvojan näkökulmasta. Tämän työn tulosten perusteella Fiva arvioi myös omaa lähestymistapaansa koskien selvityspyynnöissä esitettyjen kysymysten olennaisuustasoa. Lisäksi valvonnassa käytettyjä menetelmiä kehitetään edelleen.

Fiva arvioi sijoittaja-informaation kannalta uusiin IFRS-standardeihin – rahoitusinstrumentti-, tulouttamis-, vuokrasopimus-, ja vakuutusstandardiin – sisältyvien merkittävien muutosten vaikutuksia listayhtiöihin ja valmistautuu niiden valvontaan panostamalla osaamisen kehittämiseen.

Lisätietoja antavat

Toimistopäällikkö Tiina Visakorpi, puhelin 010 831 5383 ja johtava tilinpäätösasiantuntija, IFRS Virpi Haaramo, puhelin 010 831 5355.

⁸ European Financial Reporting Advisory Group. EFRAG on yksityisoikeudellinen toimielin, jonka tehtävänä on sekä IFRS-standardien luonnosten kommentointi Euroopan laatijoiden ja tilintarkastajien edustajana että EU:n komission neuvominen IFRS-standardien täytäntöönpanossa.

